

MUZEJSKI VJESNIK 5

GLASILO MUZEJA

SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

**MUZEJSKI VJESNIK
GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE
HRVATSKE**

(Čakovec, Grabrovnica, Kalinovec, Koprivnica, Križevci, Trakošćan,
Varaždin, Varaždinske Toplice i Virje)

UREDNIŠTVO

Marina Šimek (glavni i odgovorni urednik), Darko Sačić, Miroslav
Klemm, Dragutin Feletar, Marijan Špoljar, Branimir Šimek
(tehnički urednik)

Muzejski vjesnik izlazi povremeno, a najmanje jednom godišnje.
Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Časopis solidarno financi-
raju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

NAKLADNIK

Gradski muzej Varaždin

ZA NAKLADNIKA

Jasna Tomičić

TISAK

NIŠRO Varaždin, naklada 800 komada

BROJ 5 — VELJAČA 1982.

GOD. V.

Za sadržaj priloga odgovaraju autori

SADRŽAJ

MUZEJ I ŠKOLA

- Marijan Špoljar: Muzej i škola 3
— Antun Kozina: Etnografsko blago u osnovnim školama
krapinskog kraja i njegova zaštita 6

STRUČNI ČLANCI

- Zorko Marković: Nekoliko arheoloških bilježaka iz sjeverozapadne Hrvatske 11
— Zoran Homen: Novi kasnobrončanodobni lokalitet u Križevcima 18
— Marina Šimek: Nekoliko nalaza iz halštatske zemunice u Sigecu 25
— Josip Vidović: Arheološko istraživanje starijeg željeznog doba u Međimurju 34
— Željko Tomičić: Arheološka istraživanja antičke nekropole kod sela Trnovčaka u Međimurju 41
— Željko Tomičić: Rezultati arheoloških terenskih rekognosciranja Međimurja u 1981. godini (antika i srednji vijek) 48
— Tomislav Đurić: Stanje srednjovjekovnih gradina u sjeverozapadnoj Hrvatskoj (II) 55
— Antun Kozina: Numizmatički nalaz iz ruševina Trikraljske kapele na Tkalcima — Krapina 61
— Ljubica Ramušćak: Ansambl ruralne arhitekture u Selnici 63
— Libuše Kašpar: Neki etnološki izvori iz dnevnika Ivana Kukuljevića 67
— Vladimir Kidišević: Konzervacija slika iz fundusa varaždinskog muzeja 71

LIČNOSTI

- Antica Bregović: Franjo Košćec — osnivač Entomološkog odjela Gradskog muzeja Varaždin 77
— Marijan Špoljar: In memoriam Stjepan Kukec 80
— Zorko Marković: In memoriam Dr. Stojan Dimitrijević 81
— Tomislav Đurić: Umjesto »In memoriam« Dasenu Vrsaloviću 83
— Marina Šimek: Sjećanje — Dragutin Galina 85

VIJESTI

- Željko Tomičić: Novosti u antičkoj zbirci Arheološkog odjela Muzeja Međimurja Čakovec 89
- Damir Brzović — Branko Begović: Novootkriveni srednjovjekovni lokalitet kod Otrovanca 91
- Jasna Tomičić: Galerija slika Varaždin otvorena po treći put 93
- Miroslav Klemm: Izložba »Osam stoljeća Varaždina« u Gradskom muzeju Varaždin 96
- Franjo Horvatić: Zbirka NOB-a u Velikom Pogancu 97
- Dragutin Feletar: Informacija o nekim knjigama izdanim u Podravini 1981. 99
- Marijan Špoljar: U povodu savjetovanja »Suvremenost kao muzeološka tema za budućnost« 101
- Zorko Marković: Uz simpozij o Vojnoj krajini i njezinom sjedinjenju s građanskom Hrvatskom 102
- Libuše Kašpar: Savjetovanje etnologa u Ormožu 104
- Libuše Kašpar: XVII savjetovanje etnologa u Neumu 105

AKCIJE

- pripremili Miroslav Klemm i Marina Šimek 109

**FRANJO KOŠČEC OSNIVAČ ENTOMOLOŠKOG ODJELA
GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN**

Postojanje jedinog prirodoslovnog odjela Gradskog muzeja Varaždin nerazdvojno je vezano s ličnošću i djelom Franje Koščeca (1882—1968), profesora predratne Velike gimnazije u Varaždinu. Kako je upravo ove godine sto godina od njegovog rođenja, prilika je da se nešto više kaže i napiše o tom izuzetnom čovjeku.

Osnovna pokretačka snaga u njegovu radu bila je neizmjerljivo velika ljubav prema prirodi i ujedno želja da se proučavaju odnosi u pojedinim životnim zajednicama. Tako je još kao dječak boravio sate i sate u okolici rodnog Paukovca kraj Donje Zeline, tamarao livadama, poljskim stazama i šumarcima i donosio kući primjerke pojedinih biljnih i životinjskih vrsta. Kasnije, nakon završene mature 1903. godine, upisao se na studij biologije i kemije na Mudroslovnom fakultetu u Zagrebu, što je definitivno potvrdilo njegovo životno opredjeljenje i dalo mu solidnu stručnu osnovu za daljna proučavanja. Nakon završenog studija kratko je vrijeme radio u Zagrebu na Gornjogradskoj gimnaziji, a zatim je 1909. godine premješten u Varaždin. Iako nije bio rođeni Varaždinac postao je to svojim radom i bogatom ostavštinom, čiji je najvredniji dio, kao što je već spomenuto, osnivanje Entomološkog odjela našeg muzeja.

Život poljskog šturka i njegovu biocenozu prikazao je i izradio Franjo Košćec

Kukce je počeo sakupljati još na početku ovog stoljeća. Njegova se zbirka mjerila desecima tisuća primjeraka. Nažalost, dosta je materijala propalo za vrijeme rata, kada se nije moglo nabaviti sredstvo za zaštitu od zbirkošetnika, a odjel danas raspolaze s oko 35000 primjeraka kukaca, njihovih gnijezdišta, različitih bušotina i sličnog materijala. Franjo Košćec se nije bavio raritetima, nego je sistematski istraživao i kolekcionirao vrste koje pripadaju entomofauni našeg užeg područja tj. okolici Varaždina. Zbog toga fundus našeg odjela može poslužiti kao komparativni materijal za proučavanja vrsta određenog biotopa u vremenskom intervalu od nekoliko desetaka godina.

Da bi mogao uređivati zbirku i proučavati pojedine vrste kukaca iznalazio je nove metode prepariranja. Znatno je unaprijedio prepariranje manjih kukaca koje je počeo lijepiti na čekinjnu usađenu u kartončić što je olakšavalo njihovu determinaciju jer im ventralna strana nije zaklonjena. Time je i povećana estetska vrijednost zbirke koja djeluje unificirano.

Vrlo su interesantna različita pomagala koja je upotrebljavao u toku svog rada. Sam ih je izrađivao koristeći najčešće drvo, kao i različite predmete iz kućanstva: štikaljke, stakalca, čaše, povećala... Upravo fascinira kako je tim stvarima pronalazio nove namjene upotrijebivši ih u konstruiranju naprava za hvatanje i prepariranje kukaca.

Prvi postav odjela još 1954. godine uredio je tako da može udovoljiti zahtjevima današnje moderne muzeografije. Izložio je samo dio svoje bogate zbirke, većim dijelom u vidu ekoloških prikaza vrsta. Pri tome je, osim prepariranih kukaca u svim razvojnim stadijima, izrađivao i uvećane modele kukaca, potpuno vjerne uzorcima iz prirode.

U toku života posvetio je šezdeset godina istraživanju prirode, izradio mnoštvo radnih zabilježaka, opažanja s terena, crteža i skica, ali usprkos tome objavio je vrlo malo, svega nekoliko separata. S druge strane stvarao je, nabavljanjem knjiga kod nas i u inozemstvu, vrijednu biblioteku s područja biologije, naročito entomologije, u kojoj se nalaze i neka rijetka, stara izdanja.

Iako nije spomenuto sve čime se bavio i što je proučavao Franjo Košćec, a to je područje botanike i mineralogije, može se zaključiti koliko je bio svestrana ličnost. Svakako je svojim životnim djelom dao doprinos našoj kulturnoj baštini.